

Diane Oliver

Grannar och andra noveller

Översättning Matilda Södergran

WAHLSTRÖM & WIDSTRAND

INNEHÅLL

Grannar	7
Garderoben på översta våningen	27
Före skymningen	39
Hälsovården	59
Mint Julep serveras inte här	69
Nyckeln till staden	81
Besökaren	95
Banago Kalt	117
När äpplena mognar	131
Trafikstockning	145
”Inget brunt socker i någons mjölk”	159
Frusna röster	167
Vår utflykt till naturhistoriska museet	189
Spindlar gråter utan tårar	201

GRANNAR

Bussen som svängde runt hörnet vid Patterson och Talford Avenue var trist vid den här tiden på kvällen. Hon kände inte igen någon av de fyra passagerarna som stod längst bak. De flesta som satt prydligt inkilade i dubbelsätena var kvinnor, hembiträden och kokerskor på väg hem från jobbet eller sent arbetande sekreterare som hade tagit bussen från väveriets kontorsbyggnad. Bomullsväveriet låg utanför stan, nära huset hon arbetade i. Hon lade märke till att några män också åkte med. Det var förstås bara arbetarmän, bortsett från en mycket stiligt klädd herre i mörkgrå kostym som höll i vad hon föreställde sig var ett automatiskt paraply.

Han såg ut att vanligtvis köra bil till jobbet. Hon bestämde sig genast för att bilen antagligen inte hade startat på morgonen och att han hade blivit tvungen att ta bussen till och från jobbet. Hon stod längst bak och tittade på passagerarna. Hon nådde knappt upp till takstången och fick anstränga sig för att inte vingla till vid varje krängning, men varenda gång bussen svängde runt ett hörn dunkade hon huvudet i rutan. Och dessutom började håret trilla ner – svarta, lockiga testar slängde mellan hennes ögon. Hon såg sig omkring på människorna runt om. Några var vita, men de flesta hade samma hudfärg som hon. Att titta på passagerarna hjälpte henne åtminstone att inte tänka på morgondagen. Men egentligen skulle hon vara tacksam när den väl kom, då skulle allt vara över.

Hon höll hårdare i det gröna lädersätet och önskade att hon hade haft glasögonen på sig. Mannen med paraplyet stod på andra sidan gången bara två personer bort och han syntes väldigt tydligt mellan de andra. När han vek upp sin kvällstidning sträck-

te hon på halsen för att se vad som stod på förstasidan. Otåligt försökte hon läsa rubrikerna när hon insåg att han stirrade nyfiket på henne. Hon bet sig i läppen och vände bort huvudet för att titta ut genom fönstret tills centrum skymtade.

Hon skulle bli tvungen att vänta tills hon kom hem för att få veta om de var med i tidningen igen. Ibland kändes det som att hon skulle skrika rakt ut om ännu en person knäppte en bild på dem. Förra måndagen hade det varit reportrar inne på förskolekliniken redan när hon kom dit med Tommy för hans sista polio-spruta. Hon förstod inte hur man kunde vara så hjärtlös mot ett barn. Det blixtrade till precis när nålen stacks in och det enda som syntes på fotografiet var Tommys öppna mun.

Bussen körde in till trottoarkanten och stannade med ett sådant ryck att hon hoppade till och kom av sig i tankarna. Hon klämde sig fram mot dörren med ett hårt grepp om papperspåsen med tjänstekläderna. Eftersom hon stod långt bak i bussen var hon en av de första som klev ut. Utanför bussen kändes kvällsluften fuktig och obehaglig och klänningen klibbade mot kroppen. Hon tittade upp och mindes att meteorologen hade förutspått regn. Typiskt – varför, undrade hon, behövde det regna också?

När hon började gå kändes huvudgatan ovanligt tyst, men hon bestämde sig för att fantasin spelade henne ett spratt. Dessutom hade de flesta butiker varit stängda sedan klockan fem.

Hon stannade till för att titta på en vändbar regnkappa i Iveys skyltfönster, men även om hon nu hade ett heltidsjobb var kläder inte att tänka på. Hon skulle precis fortsätta gå när hon hörde en bil tuta. När hon såg sig om, lite rädd men samtidigt nyfiken, fick hon syn på en man i en grå bil som vinkade henne till sig. Hon kände inte igen honom men eftersom en fint klädd kvinna satt bredvid honom i passagerarsätet gick hon fram till bilen.

”Visst är du Jim Mitchells flicka?” frågade han. ”Är du Ellie eller den andra?”

Hon nickade ja, och undrade vem han var och hur mycket han hade druckit. ”Stumpan”, sa han och lutade sig fram över

kvinnan, ”du känner inte mig men det gör din far och du kan hälsa honom att om någonting händer hans pojke i morgon är vi redo att gripa in.” Han tittade henne rakt i ögonen och hon lovade att framföra hälsningen.

Precis när mannen skulle köra iväg sträckte sig kvinnan fram och rörde vid hennes arm. ”Skynda dig hem nu, stumpan, det är snart mörkt.”

Innan hon hunnit få reda på vad de hette hade Chevroleten försvunnit bakom ett hörn. Ellie önskade att någon magiskt kunde uppenbara sig och berätta om allt som hade hänt sedan augusti. Då skulle hon kanske kunna få rätsida på vad som varit verkligt och vad som varit inbillning de senaste dagarna.

Hon gick förbi shoppingstråket upp mot Tanners, där Saraline stod i fönstret och skalade apelsiner. Allt i butiken var målat i orange och grönt och Ellie kunde inte låta bli att tänka att stackars Saraline såg malplacerad ut. Hon stannade för att vinka till sin vän, som pekade med kniven på sitt armbandsur och sedan på sin pojkvän som stod längst in i butiken. Ellie nickade. Hon förstod att Sara ville att hon skulle hälsa hennes farfar att hon var tvungen att jobba sent igen. Ingen av dem kunde begripa varför han inte tyckte om Charlie. Saraline hade gått ut high school tre år före henne och det började bli dags att gifta sig. Ellie såg hur hennes vän slutade skala apelsinen tillräckligt länge för att hålla tummarna. Hon nickade ännu en gång men tänkte att det inte fanns tillräckligt med tummar i världen för att förhindra morgondagens bekymmer.

Hon stannade vid trafikljuset och pratade med en rynkig kvinna som satt uppkruken mot en husvägg. Hon stod och drog gymnastikskorna mot trottoarkanten och väntade på att kvinnan skulle öppna munnen med ett flin, som vanligt. Ungdomarna brukade hetsa henne till att prata och eftersom hon inte hade mer än en tand i hela munnen kallade de henne hålslagaren. Men kvinnan var stilla, precis som allting annat hade varit hela veckan.

Där Ellie stod, mitt emot Sears parkeringsplats, kunde hon se

deras hus, alla husen på den gata som de vita kallade Socialbidragslängan. De där tidningsmännen gjorde henne alltid arg. I alla artiklar framställde de människorna på deras gata som så slitna. Och reportrarna skrev aldrig att hennes familj inte gick på socialbidrag, i tidningarna stod det bara att familjen bodde på just den gatan. Hon stannade till för att titta på en grupp barn som studsade en boll på andra sidan. Vita ungar var alltid i deras område, det var nästan en oskriven regel att leka med dem. När alla sedan började skolan lekte ingen tillsammans längre.

Hon ignorerade bilarna vid rödljuset medan hon gick över övergångsstället på hörnet och ju närmare gatan hon kom, desto mer insåg hon att tidningarna hade rätt. Husen var fula, det fanns inte ens några träd, bara jordplättar med taniga buskar och vildvuxet gräs. När hon genade över den klibbiga asfalten full med bilar blev hon varse hur parkeringsplatsens strålkastare spred ett märkligt sken på hennes gata. Av gammal vana tittade hon på det sista huset i kvarteret. Bortsett från hur färgen släppte såg de i hennes ögon likadana ut allihop. Nu i skymningen hade den flagnande grå färgen en skimrande lyster och medan hon fortsatte framåt på den oasfalterade trottoaren såg hon mr Pauls piprök förstärka den dunkla stämningen. Mr Paul satt alltid på samma ställe och väntade på att Saraline skulle komma hem. Ellie saktade ner för att prata med den gamla mannen på verandan.

"God kväll, mr Paul", sa hon. Hennes röst lät klar och främmande på den tomma gatan.

"Vem är det?" Mr Paul lutade sig fram över verandaräcket. "Vad sa du, flicka?"

"Hur står det till?" ropade hon högre. "Sara sa att hon skulle bli sen i kväll, hon måste arbeta." Hon väntade på att han skulle ta in orden.

Han sjönk ihop och tittade ner i knät. Hon kunde se hans besvikelse. "Inget att göra åt, de behövde väl henne igen", sa han till slut. Och som om han plötsligt kom ihåg något, vände han sig mot henne.

”Börjar ni bli redo där nere? Kommer ni fortfarande släppa iväg honom i morgon?”

Hon tittade på mr Paul mellan de saknade spjälorna i verandäracket, hans upprullade byxben passade perfekt in i gliporna.

”Det senaste jag hörde i morse var att vi fortfarande ska släppa iväg honom”, sa hon.

Mr Paul hade lutat sig tillbaka i stolen. ”De gör väl honom knappast illa”, mumlade han och kliade sig på kinden. ”Hoppas han inte har något emot att bli spottad på bara. Att spotta är inte som att skära. De kan spotta på honom utan att någon någonsin får reda på vem som gjorde det”, sa han och skrockade lågt för sig själv.

Ellie stod på trottoaren och vickade med hälen i jorden medan hon väntade på att den gamla mannen skulle prata klart. Hon var glad att någon tyckte att det fanns något att skratta åt i det hela. Äntligen blev gubben tyst.

”Hejdå mr Paul”, vinkade hon. Rösten lät högljudd i öronen. Men hon visste att hennes huvudvärk förstärkte ljud. Hon ökade takten hemåt i hopp om att det skulle finnas aspirin och att de där männen åkte hem tidigare i kväll.

När hon stod framför huset såg hon att de var kvar. Vardagsrumslampan lyste bakom de gulnade rullgardinerna och sken starkare genom lagningarna. Hon övervägde att flytta pelargonkrukan från verandan så att den skulle få lite regn, men ändrade sig. Hon sparkade in en ölburk under en bil som stod parkerad på gatan och stannade till för att titta på sin spegelbild i bildörren. De små blommorna på hennes mönstrade klänning fick det att se ut som om hon hade någon underlig tropisk åkomma. Hon fick syn på ännu en burk som hon sparkade bort från bilen och tänkte att något barn en vacker dag skulle snubbla och göra sig illa. Hon visste vad hon ville göra, sparka bort hela bilen. Både herrgårdsvagnen och Forden hade stått parkerade framför hennes hem hela veckan, i väntan. Alla bara satt och väntade.

Plötsligt skrattade hon rakt ut. Pastor Davis bil var stor och

svart och glansig precis som, men nej, leendet försvann från hennes läppar, hennes mor tyckte inte om när man sa saker om andras hudfärg. Hon såg sig omkring för att se vilka andra som kommit och fick syn på mr Moores gamla, blå skrotbil. Någon hade slitit bort halva hans medborgarrättsrörelseskylt. Ibland tyckte hon verkligen synd om honom. Oavsett hur omsorgsfullt han klistrade på sina dekaler ryckte någon alltid bort dem igen.

Ellie kände inte igen den tredje bilen, men registreringsskylten var från Alabama. Hon vände sig om och tittade upp- och nerför gatan, drog sig för att gå in. Det fanns ingen gatubelysning, men på håll kunde hon se parkeringsplatsens skarpa ljus. Långsamt gjorde hon en helomvändning och gick uppför trappan.

Hon undrade när hennes mor skulle komma ihåg att köpa en gul glödlampa till verandan. Ollonborrar och myggor brukade svärma omkring där även om lampan inte var tänd. När hon väl kom in i huset kändes det alltid som att de kröp i hela håret. Hon ryckte i skärmdörren och såg att modern äntligen hade fått Hezekiah att lappa hålen. De vita tejpremsorna som satt utspridda över nätet såg ut som vanskapta fjärilar.

Hon lyssnade till sin fars röst och kunde höra på tonfallet att männen diskuterade någonting viktigt igen. Hon ryckte i dörren ännu en gång men ingen kom.

”Kan någon vara snäll och släppa in mig?” Hennes röst färdades genom nätet till hopen av män som satt i hörnet.

”Dörren är öppen”, ropade hennes far. ”Kom in bara.”

”Dörren är inte öppen. Du vet att vi har slutat lämna den olåst”, sa hon lojt. Hon kände sig trött igen och hennes röstläge hade sjunkit en oktav.

”Javisst ja, jag glömde”, mumlade han och gick fram till dörren.

Hon såg sin far nästan snubbla över en fåtölj för att släppa in henne. Han var kort nog för att kunna gå under glödlampan som hängde från taket och ljuset tycktes stråla ner på honom och framhäva rynkorna runt ögonen. Sättet han knuffade upp skärmdörren avslöjade att inte heller han hade fått mycket sömn. Hon

hade råkat höra honom berätta för hennes mor att de verkade lägga på honom mer jobb i verkstaden på grund av det här. Och han kunde varken göra någonting eller säga någonting till sin chef eftersom de antagligen ville ge honom sparken.

”Var är mamma?” viskade hon. Han nickade mot köket.

”God kväll, allihopa”, sa hon till de tre männen som inte hade tittat upp sedan hon kom in i rummet. En av männen reste sig till hälften, men hans uppmärksamhet var riktad mot något som en av de andra männen sa. De satt i skjortärmarna på soffan och det stod en kanna med isvatten på fönsterbrädan.

”Din mor behöver säkert lite hjälp”, sa hennes far. Hon tittade förbi honom och försökte komma på vem den vita mannen som satt i ena änden av soffan var. Hans ansikte såg bekant ut och hon försökte minnas var hon hade sett honom förut. Männen fäste ingen uppmärksamhet vid henne. Hon böjde sig fram för att se vad de tittade på och såg ett stort vitt ritpapper med rutor och linjer. Mannen som satt i mitten markerade ett spår med pennans suddgummi.

Rummets stillhet fick hennes huvud att värka ännu mer. Hon klämde sig in mellan de rödbroderade draperierna som hängde för köksdörren.

”Jag är hemma nu, mamma”, sa hon. Hon stod framför dörren och tittade på den stora gula sol som Hezekiah och Tommy hade målat på väggen över järnspisen och kände genast en värme genomborra huden. ”Var är alla?” frågade hon när hon satte sig vid bordet där hennes mor skalade potatis.

”Mrs McAllister ser efter Helen och Teenie”, sa hennes mor. ”Din bror sover över hos Harry i natt.” För varje namn hon sa trillade ett potatisskal ner på tidningen på bordet. ”Tommy är i sovrummet och läser den där Onkel Vingelpetter-boken.”

Ellie tittade upp på sin mor, men moderns blick var riktad rakt ut i luften. Ellie visste att Tommy bara läste Onkel Vingelpetter-boken på egen hand när han inte mådde bra. Hon reste sig och gick fram till köksskåpet.